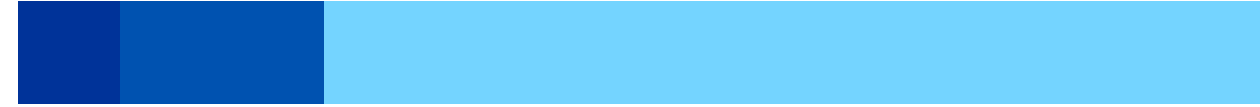

14 kwietnia br.,
Warszawa

Poszanowanie zasad równościowych – dostępność i równość jako fundamenty prawidłowej realizacji projektów.

Wyjaśnienie znaczenia zapewnienia dostępności i równości w projektach, z uwzględnieniem aspektów społecznych i integracyjnych

PROGRAM

10:00 – 10:15 Powitanie uczestników i wprowadzenie do tematyki webinaru

10:15 – 11:30 Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

11:30 – 11:45 Przerwa

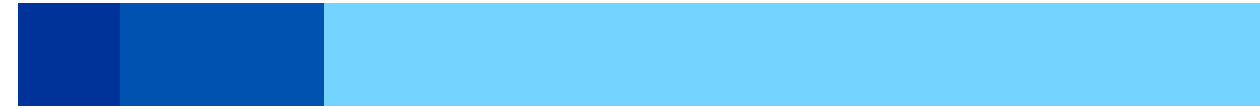
11:45 – 13:00 Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

13:00 – 13:15 Przerwa

13:15 – 14:30 Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w kontekście unijnych projektów

14:30 – 14:45 Przerwa

14:45 – 15:00 Podsumowanie i sesja Q&A

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Znaczenie zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji

Dlaczego to jest kluczowe w projektach UE? – najważniejsze akty prawne

Traktat o Unii Europejskiej

Art. 2: Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne Państwu Członkowskiemu w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.

Art. 3: [Unia] Zwalcza wykluczenie społeczne i dyskryminację oraz wspiera sprawiedliwość społeczną i ochronę socjalną, równość kobiet i mężczyzn, solidarność między pokoleniami i ochronę praw dziecka.

Art. 9: We wszystkich swoich działaniach Unia przestrzega zasady równości swoich obywateli, którzy są traktowani z jednakową uwagą przez jej instytucje, organy i jednostki organizacyjne.

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE):

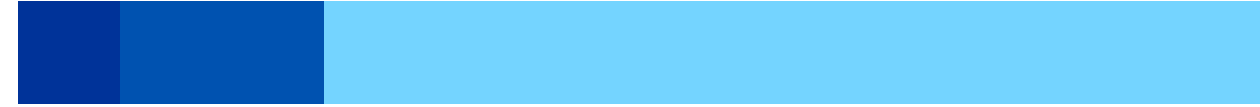
Art. 10: Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia dąży do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Art.19: Stanowi podstawę prawną do przyjmowania aktów prawnych w celu zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Te zobowiązania są wiążące dla wszystkich działań UE, w tym dla projektów finansowanych z jej środków.

W praktyce oznacza to, że projekty unijne muszą być projektowane i realizowane z uwzględnieniem tych zakazów dyskryminacji.

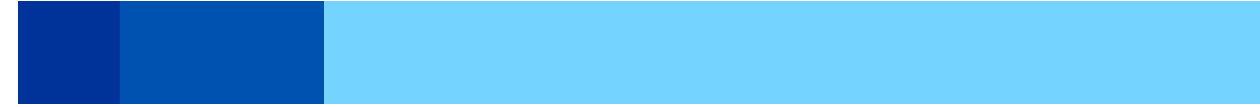
Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Karta Praw Podstawowych

Art. 20: Wszyscy są równi wobec prawa

Art. 21: Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Art. 23: Należy zapewnić równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym w zakresie zatrudnienia, pracy i wynagrodzenia. Zasada równości nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu środków zapewniających specyficzne korzyści dla osób płci niedostatecznie reprezentowanej.

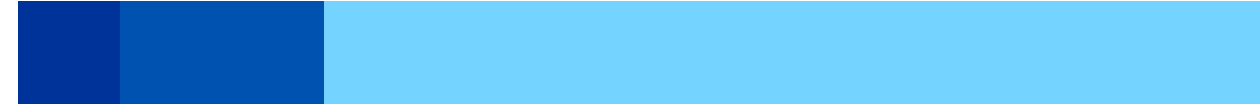

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych 2021-2027

Podrozdział 4.2. Zasada równości kobiet i mężczyzn Sekcja 4.2.1. Wymagania ogólne

- 1) W przypadku wszystkich programów niezbędne jest uwzględnianie perspektywy równości kobiet i mężczyzn na wszystkich etapach wdrażania programów tj. podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości, ewaluacji, promocji i kontroli programów. Oznacza to, że na każdym poziomie działań zostaną zaplanowane mechanizmy pozwalające na realizację zasady równości kobiet i mężczyzn.
- 2) Zgodnie z artykułem 6 rozporządzenia EFS+ w przypadku zasady równości kobiet i mężczyzn ważne jest przede wszystkim odejmowanie działań w zakresie: zwiększenia uczestnictwa kobiet w zatrudnieniu, a także lepszego godzenia życia zawodowego i prywatnego, zwalczania feminizacji ubóstwa oraz dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy oraz w kształceniu i szkoleniu.

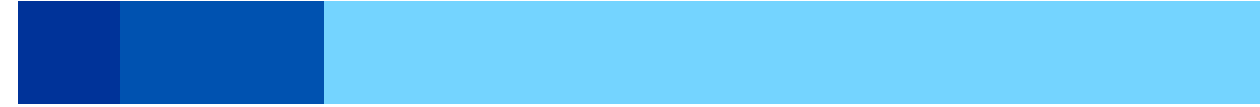
Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Równość i niedyskryminacja w praktyce realizacji projektów – przykłady i dobre praktyki

Edukacja: Zapewnienie wszystkim uczniom i studentom, niezależnie od ich pochodzenia, płci czy niepełnosprawności, dostępu do wysokiej jakości edukacji i możliwości rozwoju, eliminowanie stereotypów płciowych w projektowaniu wsparcia

Zatrudnienie: Stworzenie warunków do równego dostępu do rynku pracy, eliminowanie dyskryminacji płacowej (luka płacowa), promowanie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym dla kobiet i mężczyzn, wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie społeczne: Zapewnienie, że systemy wsparcia społecznego są dostępne i odpowiadają na potrzeby wszystkich grup społecznych, w tym osób starszych, mniejszości, osób bezdomnych, niepełnosprawnych np. poprzez dostępność przestrzeni, zapewnienie asystentów, informację w formie dostępnej dla osób niewidomych (pismo Braille'a) lub niesłyszących (materiały wideo z napisami).

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

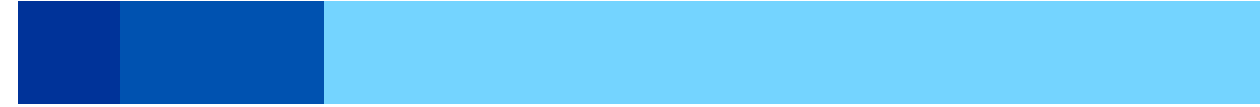
Dobre praktyki i identyfikacja grup zagrożonych

Wsparcie dla osób niepełnosprawnych:

- Dostosowanie materiałów szkoleniowych do różnych formatów (duży druk, brajl, wersje cyfrowe), zapewnienie dostępności produktów zgodnie z załącznikiem nr 2 do Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.
- Zapewnienie tłumaczenia na język migowy podczas wydarzeń i szkoleń, organizowanie transportu, zatrudnianie asystentów osobistych i zawodowych.

Integracja seniorów:

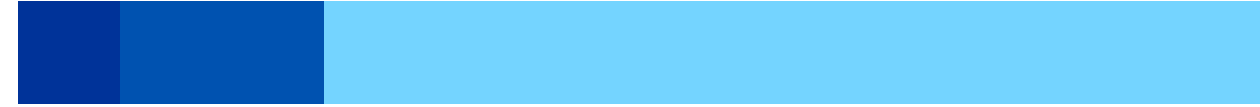
- Organizowanie warsztatów aktywizujących i rozwijających umiejętności cyfrowe, realizacja projektów międzypokoleniowych.
- Zapewnienie dostępu do informacji w przystępny sposób (duży druk, proste komunikaty).

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Identyfikacja Grup Zagrożonych Wykluczeniem:

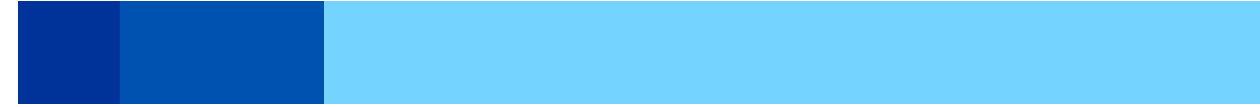
- **Przykłady grup:** Osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności (fizyczną, sensoryczną, intelektualną, psychiczną), mniejszości narodowe i etniczne, osoby starsze, osoby bezrobotne, osoby z doświadczeniem migracyjnym i uchodźczym, osoby LGBTQ+, osoby żyjące w ubóstwie, osoby z terenów oddalonych.
- **Analiza kontekstu projektu:** Zrozumienie specyfiki grupy docelowej projektu i potencjalnych barier, jakie mogą napotkać w dostępie do jego rezultatów.
- **Intersekcjonalność:** Uwzględnienie, że dana osoba może należeć do kilku grup narażonych na wykluczenie, co może potęgować doświadczane przez nią bariery (np. niepełnosprawna kobieta z mniejszości etnicznej).

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Dobre praktyki w ograniczaniu ryzyka dyskryminacji w projektach:

- Konsultacje społeczne – zaangażowanie różnych grup społecznych w tworzeniu rozwiązania
- Analiza potrzeb użytkowniczek i użytkowników
- Testy użytkowe z udziałem różnych grup społecznych
- Zarządzanie różnorodnością – tworzenia zróżnicowanych zespołów
- Przeprowadzanie audytów dostępności w miejscu pracy, promowanie work-life balance
- Edukacja zespołu projektowego – szkolenie z zakresu komunikacji i zarządzania różnorodnością
- Używanie feminatywów, języka niedyskryminacyjnego, neutralnego płciowo

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Przykłady Działań Wspierających Równość Szans

- Programy stypendialne dla uczniów i studentów z grup wykluczonych/dyskryminowanych/osób z niepełnosprawnościami
- Projekty szkoleniowe i aktywizacyjne skierowane do kobiet powracających na rynek pracy.
- Dofinansowanie tworzenia miejsc pracy dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Kampanie informacyjne i edukacyjne promujące równość i przeciwdziałające stereotypom.
- Inicjatywy wspierające przedsiębiorczość kobiet.

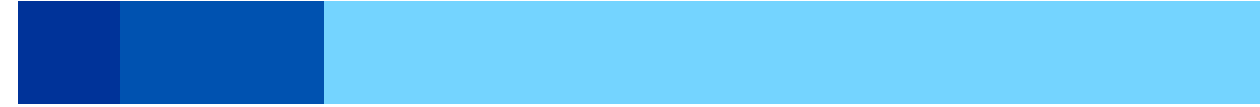

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Obowiązki beneficjenta w zakresie równości szans

Wymogi unijne w zakresie równości szans:

- **Wytyczne programowe:** Szczegółowe zapisy w dokumentach programowych danego funduszu europejskiego określające konkretne wymagania.
- **Kryteria oceny projektów:** Projekty często otrzymują dodatkowe punkty lub muszą spełnić minimalne kryteria związane z równością szans.
- **Obowiązek monitorowania i raportowania:** Beneficjenci są zobowiązani do monitorowania wpływu projektu na różne grupy społeczne i raportowania o podejmowanych działaniach w zakresie równości.
- **Klauzule antydyskryminacyjne w umowach:** Umowy o dofinansowanie często zawierają klauzule zobowiązujące beneficjenta do przestrzegania zasad równości i niedyskryminacji

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Identyfikacja i analiza barier w dostępie do rezultatów projektu

- **Bariera językowa:** Materiały i komunikacja projektu dostępne tylko w jednym języku, co wyklucza osoby nieposługujące się nim.
- **Bariera architektoniczna:** Niedostępność budynków, przestrzeni publicznych, transportu dla osób z ograniczoną mobilnością.
- **Bariera kulturowa:** Wykluczające niezrozumienie lub nieuwzględnienie norm kulturowych.
- **Bariera finansowa:** Koszty uczestnictwa w projekcie mogą być nieosiągalne dla osób z niższym statusem ekonomicznym.
- **Bariera informacyjna:** Nieprzejrzysta lub trudna do zrozumienia komunikacja o projekcie.

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

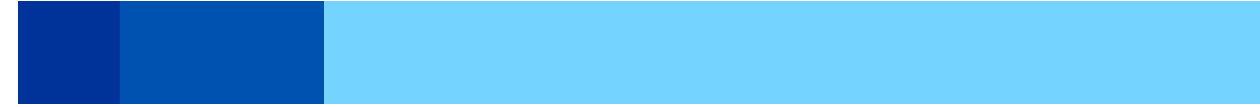
Sposoby eliminacji barier:

Konsultacje społeczne:

- Angażowanie przedstawicieli różnych grup docelowych na wczesnym etapie planowania projektu.
- Przeprowadzanie wywiadów, grup fokusowych, ankiet, aby zrozumieć ich potrzeby i zidentyfikować potencjalne bariery.
- Włączanie organizacji pozarządowych reprezentujących różne grupy w proces konsultacji.

Testowanie dostępności:

- Sprawdzanie czy strona internetowa projektu jest zgodna z WCAG.
- Testowanie materiałów informacyjnych z udziałem osób z różnymi potrzebami.
- Przeprowadzanie audytów dostępności architektonicznej.

Blok I: Równość szans i niedyskryminacja w projektach unijnych

Sposoby eliminacji barier (cd.):

Inne metody:

- Tworzenie standardów dostępności w ramach projektu i ich konsekwentne stosowanie.
- Zapewnienie szkoleń na temat barier i sposobów ich eliminacji.
- Monitorowanie opinii i feedbacku uczestników projektu pod kątem barier.
- Projektowanie zadań w projektach odpowiadających na zidentyfikowane bariery, przemyślana struktura projektu.

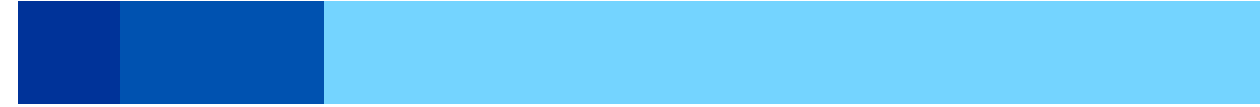
Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

Dostępność jako eliminacja barier:

- proces aktywnego usuwania przeszkód, które uniemożliwiają osobom z różnymi potrzebami pełne i równe uczestnictwo w życiu społecznym, w tym w projektach finansowanych z UE;

- celem jest stworzenie środowiska, w którym każdy może w pełni korzystać z oferowanych możliwości i rezultatów projektu, niezależnie od swoich indywidualnych cech i potrzeb.

Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

Aspekty dostępności

Dostępność architektoniczna (budynków, przestrzeni publicznych i transportu):

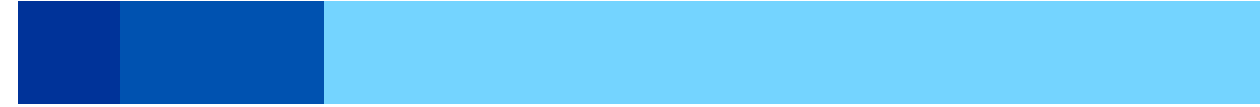
- Przykłady: brak schodów przy wejściu (podjazdy, windy), szerokie drzwi, dostosowane toalety, odpowiednie oznakowanie, miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami.

Dostępność Cyfrowa (strony internetowe, aplikacje mobilne, dokumenty elektroniczne itp.):

- Przykłady: zgodność z WCAG (czytelność, nawigacja za pomocą klawiatury, tekst alternatywny dla obrazków).

Dostępność informacyjna i komunikacyjna (sposób przekazywania informacji i komunikacji):

- Przykłady: prosty język, alternatywne formaty (duży druk, brajl, audio), tłumaczenie na język migowy, napisy do filmów, audiodeskrypcja.

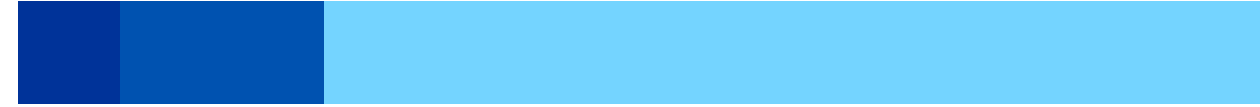

Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej

Dostępność architektoniczna - przykłady:

- windy i podjazdy: Niezbędne do pokonywania różnic poziomów dla osób na wózkach inwalidzkich, osób starszych i osób z wózkami dziecięcymi;
- szerokie drzwi i korytarze: Umożliwiają swobodne poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami i z pomocą asystentów;
- oznakowanie kontrastowe i dotykowe: Pomocne dla osób słabowidzących i niewidomych;
- dostosowane toalety: wyposażone w uchwyty, większą przestrzeń manewrową;
- miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami: blisko wejścia, odpowiednio oznakowane i szersze.

Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

Dostępność cyfrowa (WCAG 2.1) - przykłady:

- Postrzegalność: Informacje i elementy interfejsu użytkownika muszą być prezentowane użytkownikom w sposób, który mogą postrzegać (np. tekst alternatywny dla obrazków, napisy do nagrań audio, możliwość powiększania tekstu).
- Operatywność: Elementy interfejsu użytkownika i nawigacja muszą być operatywne (np. nawigacja za pomocą).

Dostępność informacyjno-komunikacyjna - przykłady:

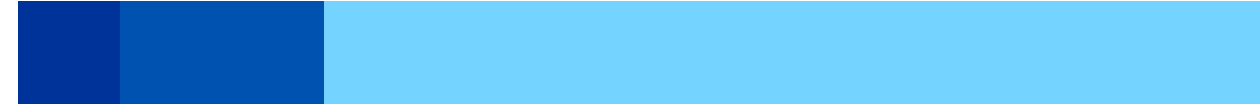
- Obsługę prowadzona przez pocztę elektroniczną; sms, mms lub w inny sposób poprzez Internet; połączenie wideo przez Internet; faks; dostępną stronę internetową; usługę tłumacza języka migowego online.

Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

Dobre praktyki dostępności w różnych typach projektów

- Dostępność w projektach edukacyjnych (e-learning, materiały)
- Dostępność w projektach infrastrukturalnych (wizualizacje, plany dotykowe)
- Dostępność w projektach kulturowych (audiodeskrypcja, język migowy)
- Dostępność w projektach szkoleniowych (język łatwy, indywidualne wsparcie)

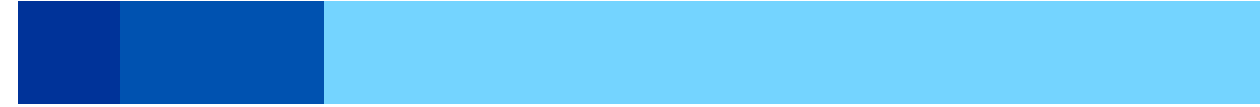

Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

Standard minimum

- W przypadku programów współfinansowanych z EFS+ przy ocenie projektów obowiązkowe jest zastosowanie w stosownym formularzu oceny standardu minimum.
- W programach współfinansowanych z EFRR, FS lub FST nie ma obowiązku stosowania standardu minimum, ale projekt powinien być zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn (dopuszczalne jest także uznanie neutralności projektu – decyzja należy do instytucji oceniającej wniosek o dofinansowanie).
- O neutralności można mówić tylko wtedy, kiedy we wniosku o dofinansowanie projektu wnioskodawca uzasadni, dlaczego dany projekt nie jest w stanie zrealizować jakichkolwiek działań w zakresie zgodności z ww. zasadą (uzasadnienie to zostanie uznane przez instytucję oceniającą projekt za adekwatne i wystarczające).

Blok II: Dostępność jako element realizacji projektów – wymogi i praktyczne rozwiązania

Włączenie społecznie wrażliwych grup w realizację projektów

Grupy społecznie wrażliwe: osoby, które ze względu na czynniki zwykle od nich niezależne nie mają takich samych szans jak inne grupy społeczne. Przykładami mogą być osoby bezrobotne, uchodźcy, osoby wykluczone społecznie, osoby młode, stare, osoby z niepełnosprawnościami

Sposoby włączenia

- Partnerstwa z organizacjami pozarządowymi
- Współpraca z przedstawicielami grup zagrożonych wykluczeniem
- Prowadzenie konsultacji z przedstawicielami grup społecznie wrażliwych
- Analiza jakościowa i ilościowa potrzeb grup wrażliwych w zależności od potrzeb projektowych

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Integracja społeczna i promowanie różnorodności w projektach

Promowanie Różnorodności:

- **Różnorodność w zespołach projektowych:** Zespoły składające się z osób o różnym pochodzeniu, doświadczeniu i perspektywach są bardziej kreatywne i efektywne w rozwiązywaniu problemów.
- **Różnorodność wśród uczestników projektu:** Projekty powinny aktywnie dążyć do włączania uczestników z różnych grup społecznych, tworząc inkluzywne środowisko uczenia się i współpracy.
- **Uwzględnianie różnych perspektyw:** Projektowanie działań i materiałów z uwzględnieniem różnorodnych potrzeb i doświadczeń uczestników.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Znaczenie integracji społecznej dla efektywności projektów:

- **Wzmacnianie kapitału społecznego:** Projekty integrujące różne grupy przyczyniają się do budowania więzi społecznych, zaufania i współpracy.
- **Zwiększenie trwałości rezultatów:** Projekty uwzględniające potrzeby wszystkich grup społecznych mają większą szansę na trwałą i pozytywny wpływ na społeczność.
- **Lepsze wykorzystanie potencjału:** Integracja i włączenie pozwalają na wykorzystanie talentów i umiejętności wszystkich członków społeczeństwa.
- **Przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji:** Projekty integracyjne aktywnie przeciwdziałają izolacji i wykluczeniu grup społecznie wrażliwych.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Przykłady działań integracyjnych i promujących różnorodność:

- **Programy mentoringowe i międzypokoleniowe:** Łączenie młodszych i starszych uczestników w celu wymiany wiedzy i doświadczeń.
- **Sieci wsparcia i grupy samopomocowe:** Tworzenie przestrzeni do dzielenia się doświadczeniami i wzajemnego wsparcia dla uczestników z podobnymi wyzwaniami.
- **Projekty kulturowe i artystyczne:** Inicjatywy promujące dialog międzykulturowy.
- **Programy wolontariatu inkluzywnego:** Angażowanie różnych grup społecznych.
- **Warsztaty i Szkolenia:** Podnoszenie świadomości nt różnorodności i inkluzywności.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Polityka równościowa w organizacji – jak ją wdrażać w projektach

Elementy skutecznej polityki równościowej:

- **Zaangażowanie kierownictwa:** Aktywne wsparcie i zaangażowanie kierownictwa w promowanie równości i przeciwdziałanie dyskryminacji.
- **Jasne procedury antydyskryminacyjne:** Określenie zasad postępowania w przypadku dyskryminacji, kanałów zgłaszania incydentów i mechanizmów reagowania.
- **Szkolenia dla pracowników:** Regularne szkolenia podnoszące świadomość na temat różnych form dyskryminacji, stereotypów i sposobów promowania równości.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Elementy Skutecznej Polityki Równościowej (cd.):

- **Monitorowanie wskaźników równości:** Zbieranie i analiza danych dotyczących reprezentacji różnych grup w organizacji (np. płeć, wiek, niepełnosprawność) na różnych stanowiskach.
- **Elastyczne formy zatrudnienia i organizacji pracy:** Umożliwienie godzenia życia zawodowego i prywatnego, uwzględnianie różnorodnych potrzeb pracowników.
- **Równość w procesach rekrutacji i awansu:** Zapewnienie transparentnych i obiektywnych kryteriów, przeciwdziałanie nieświadomym uprzedzeniom.
- **Dostępność miejsca pracy:** Zapewnienie dostępności architektonicznej i informacyjnej dla wszystkich pracowników i współpracowników.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie równości i dostępności

Mierzenie wpływu społecznego projektów

- **Wskaźniki wpływu społecznego:** Przykłady wskaźników związanych z integracją, włączeniem i równością.
- **Metody mierzenia wpływu:** Krótkie omówienie metod takich jak analiza SWOT z perspektywy społecznej, mapowanie interesariuszy, wywiady pogłębione.
- **Znaczenie długoterminowej perspektywy:** Podkreślenie, że wpływ społeczny często jest widoczny w dłuższej perspektywie czasowej.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Metody oceny skuteczności działań równościowych – przykłady narzędzi i technik

- **Ankiety online z możliwością dostosowania:** Zapewnienie dostępności ankiet dla różnych użytkowników (np. możliwość powiększenia tekstu, obsługa czytników ekranu).
- **Systemy zgłaszania skarg i uwagi:** Umożliwienie zgłaszania problemów związanych z brakiem dostępności lub dyskryminacją.
- **Regularne raporty z monitoringu:** Przedstawianie danych i analiz dotyczących postępów w zakresie równości i dostępności.
- **Wskaźniki kluczowe dotyczące równości i dostępności:** Ustalenie konkretnych celów i ich monitorowanie.
- **Wewnętrzne i zewnętrzne ewaluacje projektu:** Ocena wpływu projektu na różne grupy społeczne.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Metody oceny skuteczności działań równościowych – przykłady narzędzi i technik (cd.)

- **Zbieranie danych demograficznych:** Monitorowanie udziału różnych grup (płeć, wiek, niepełnosprawność, pochodzenie itp.) w projekcie (uczestnicy, zespół projektowy).
- **Ankiety satysfakcji uczestników:** Zawierające pytania dotyczące dostępności projektu i poczucia równego traktowania.
- **Analiza wskaźników:** Określenie mierzalnych wskaźników sukcesu w zakresie równości i dostępności (np. procentowy udział osób z niepełnosprawnościami wśród uczestników).
- **Audyty dostępności:** Regularne sprawdzanie dostępności stron internetowych, materiałów, infrastruktury.

Blok III: Aspekty społeczne i integracyjne w projektach unijnych

Case study – jak skutecznie wdrażać zasady równości i dostępności

Autor prezentacji
Piotr Berta

Fundusze Europejskie

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
ul. Kolejowa 5/7, 01-217 Warszawa

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych